

VOORWOORD

door

Pierre WIGNY
Minister van Justitie

Het initiatief van het *Tijdschrift voor Privaatrecht* om de idee van een herziening van het Burgerlijk Wetboek naar voren te brengen verdient ongetwijfeld belangstelling.

Het denkbeeld van dergelijke herziening zal wellicht in juristenmilieu's op uiteenlopende manier onthaald worden. Sommigen zullen het als iets zeer wenselijk beschouwen, anderen als een utopische droom, nog anderen als een noodwendigheid of zelfs als een dringende noodzakelijkheid.

Deze laatsten kunnen zich beroepen op artikel 139 van de Grondwet luidens hetwelk de wetboeken, in de kortst mogelijke tijd, door afzonderlijke wetten moeten herzien worden, alhoewel het niet uitgemaakt is of de Grondwetgever daarmee een grootscheepse operatie op het oog gehad heeft waarbij o.m. het Burgerlijk Wetboek in één keer zou moeten vernieuwd worden.

In feite werd het Burgerlijk Wetboek sedert 1830 — en zelfs sedert 1804 — voortdurend door afzonderlijke wetten herzien.

Tot op heden werd ongeveer één vijfde van de 2.281 artikelen die het Wetboek telt, gewijzigd of opgeheven; 1.803 artikelen bestaan nog in hun oorspronkelijke vorm.

Deze geleidelijke herziening heeft hoofdzakelijk Boek I tot voorwerp gehad. Slechts 281 van de 540 artikelen van dat Boek bestaan nog in hun oorspronkelijke vorm.

Het is opvallend dat de herziening lang niet zo ver doorgedreven is wat betreft Boek II en Boek III die dan toch de juridische infrastructuur vormen van de sociaal- economische activiteit van onze samenleving. Op 1.839 artikelen zijn er 1.517 ongewijzigd gebleven.

Uit dit verschijnsel mag men wel afleiden dat de wetgevende herziening geen gelijke tred gehouden heeft met de evolutie van het maatschappelijk leven.

Zeer terecht wordt in het redactioneel artikel van dit nummer gewezen op de talrijke domeinen waarin de wettelijke bepalingen ten achter gebleven zijn op de evolutie zowel van de sociale en economische opvattingen (bv. de begrenzing van de wilsautonomie van de contracterende partijen) als van de technische hulpmiddelen (bv. bewijs door bandopname, bloedonderzoek).

Het hoeft dan ook niet te verwonderen dat de rechtspraak zich soms naast of zelfs tegen de wet ontwikkeld heeft.

Een herziening van het Burgerlijk Wetboek zou ongetwijfeld de mogelijkheid bieden de aldus geschapen pseudo-wetgeving in de nieuwe teksten te verwerken. Om dit op harmonieuze wijze te verwezenlijken kan een groots opgezette en systematische herziening die heel het Burgerlijk Wetboek bestrijkt en in één maal verwezenlijkt wordt, voorzeker nuttig zijn. Zij zou een waarborg inhouden voor de eenheid van opvatting en uitwerking die bij dergelijke onderneming onmisbaar is.

Een aldus opgevatte herziening zou echter ook gevaren inhouden. De normale werking van het Parlement op het stuk van gedeeltelijke wijzigingen van het Burgerlijk Wetboek kan in het gedrang gebracht worden. Anderzijds zou de onderneming wel eens te omvangrijk kunnen zijn en daarom te traag vorderen of zelfs nooit tot een goed einde gebracht worden.

Dat is trouwens zo ongeveer wat zich voorgedaan heeft met de *Commissie tot herziening van het Burgerlijk Wetboek* opgericht bij K.B. d.d. 15 november 1884 en die, ondanks de medewerking van talrijke vooraanstaande juristen, zoals De Lantsheere, Pirmez, Tesch, Van den Heuvel, Galopin, Van Biervliet, Leclercq, Servais, Soudan, haar werkzaamheden stop gezet heeft (in 1924) zonder haar taak volledig beëindigd te hebben.

De inleidende titel, Boek I, Boek II en de eerste vier titels van Boek III waren klaar gekomen. Maar van dat reeds ontzaglijk werk is slechts weinig in het Burgerlijk Wetboek opgenomen, hoofdzakelijk omdat het al voorbijgestreefd was.

Moet een herziening dan broksgewijze aangepakt worden? Misschien, maar het is van het allergrootste belang te letten op de eenheid van opvatting zonder daarom de normale werking van de Wetgevende Macht te remmen.

Wat er ook van zij, is de herziening een probleem waarvan het belang ontegensprekelijk is. Het is de verdienste van het *Tijdschrift voor Privaatrecht* er de aandacht op te vestigen.

De tijdschriften zijn aangewezen op het op de voet volgen van het levend recht. Men kan in dat verband herinneren aan de *Revue trimestrielle de droit civil* in Frankrijk die bij haar ontstaan, in 1902, de stuwkracht gaf aan de doorbraak van jurisprudentieel recht en aan een meer vrije wetenschappelijke rechtsvinding.

In verschillende omliggende landen werd een hervorming van het burgerlijk recht beslist (Italië in 1942) of werd de voorbereiding ervan aangevangen (in Nederland met Meijers sedert 1947; in Frankrijk met de *Commission de réforme du Code civil* sinds 1946).

In België werd terzake nog geen officieel standpunt ingenomen. Een bijdrage zoals in dit nummer kan ook bij ons een openbare discussie op gang brengen.

Sinds het Wetboek van Strafrecht (1867) werd in België nog geen nieuwe grote codificatie doorgevoerd. Wel is de voorbereiding van het Gerechtelijk Wetboek ver gevorderd en werd met de herziening van het Wetboek van Strafvordering een aanvang gemaakt.

Zonder stelling te nemen over de noodzaak van een herziening van het Burgerlijk Wetboek, mag toch aangestipt worden dat de nodige energie om dit werk aan te vangen in ons land aanwezig is, wanneer men bedenkt welke initiatieven door juristen in de laatste jaren werden genomen, o.m. de oprichting van de *Revue critique de Jurisprudence belge* in 1947, het *Tijdschrift voor Privaatrecht* in 1964, de *Omnilegie*, de *Algemene Practische Rechtsverzameling*, *Lex Belgica*, de *Journées d'études juridiques Jean Dabin*, de studiedagen die door de Vlaamse Juristenvereniging in 1967 zullen worden ingericht, enz...

Dergelijke bemoedigende initiatieven laten alleszins toe een herziening van het Burgerlijk Wetboek niet als een utopie te beschouwen.

Brussel, 10 oktober 1966.